

Ministerstvu vnútra v Bratislave.

Nariadením tamojšieho ministerstva, aby všetky osoby židovskej národnosti resp. náboženstva, ktoré nemajú tunajšej príslušnosti boli vypovedané z územia Slovenska boli postihnuté mnohé priemyselné podniky. Hrozí nebezpečie, že mnohé z týchto podnikov budú musieť byť zastavené. Žiadam preto, aby okresné úrady boli zmocnené povoľovať na určitú dobu snád' 14 dní pobyt tým osobám židovskej národnosti, ktoré sú nevyhnutne potrebné k ďalšiemu provozu podniku alebo obchodu.

Za ministra:
Dr. Fundárek v.r.⁵

SNA, fond MH, karton 1, 611/prez.1938.

Dokument 113

Úradný záznam zo 7. 11. 1938 o likvidovaní deportácií nariadených 4.11.1938. Nariadenie vydal J. Tiso za prítomnosti krajinského prezidenta J. Šimku.

Úradný záznam.

P. predseda vlády za prítomnosti p. prezidenta Dr. Šimka a osobného tajomníka inž. Júliusa Stanu nariadil dať OÚ túto správu.

1./ akciu premiestňovania Židov likvidovať.

2./ poslať urýchlene podrobnú správu o výsledku akcie a výsledku zaistenia majetku presťahovaných ako aj o skúsenostiach v tomto ohľade nadobudnutých.

Telefonogramy boli odoslané na OÚ:

7. XI. 1938⁶

SNA, fond KÚ-Prezídium, kartón 309, 69987/38 prez.

⁵ Dokument sa zachoval nielen v strojopisej podobe, ale aj ako rukou písaný koncept. Taký istý dokument existuje aj s dátumom 7. 11. 1938, s pečiatkou ODPIS! Pod textom pečiatky s textom "Za správnosť vyhotovenia Vedúci prezidiálnej kancelárie" a pridaný nečitateľný podpis. Na spodnej časti dokumentu aj prezentát Prezídia krajinského úradu v Bratislave, došlo dňa 9. 11. 1938., č.j.70582"

⁶ Pod textom sa nachádza zoznam okresných úradov: OÚ v Trenčíne, OÚ v Trnave, OÚ v Žiline, OÚ v Ružomberku, OÚ v Nitre, OÚ v Revúcej, OÚ v Bratislave, OÚ v Poprade, OÚ v Modrom Kameni, OÚ vo Zvolene, OÚ v Michalovciach, OÚ v Prešove.

Dokument 114

Nariadenie Prezídia krajinského úradu v Bratislave z 8. 11. 1938 o likvidovaní deportácií, ktoré nariadil J. Tiso 4. 11. 1938.

Prezídium krajinského úradu v Bratislave.

Číslo: 70.414/1938 prez.

Bratislava, dňa 8. novembra 1938

Židovská otázka na Slovensku

-pokyny.

Veľmi nutné!

Dôverně!

Všetkým pánom okresným náčelníkomi na Slovensku, pánu policajnému riaditeľovi Bratislave, pánu správcovi politickej expozitúry vo Vyšnom Svidníku.

/Do vlastných rúk/.

Dňa 5. novembra 1938 boli I. stupňovým politickým a štátnepolicajným úradom vydané telefonické nariadenia, týkajúce sa vyhostenia židov cudzích príslušníkov, zaistenia ich majetku, ďalej ohľadom premiestnenia Židov československých príslušníkov do ich domovských obcí a pod.

Prezídium krajinského úradu v Bratislave vydáva ohľadom židovskej otázky na Slovensku tieto pokyny:

Ďalšie vyhostenie Židov cudzích príslušníkov má sa prevádzať podľa § 10. zák. čl. V z roku 1903 a zákona číslo 52/1935 Sb. z. a n. V prvom rade nech sú však vypovedaní a vyhostovaní nemajetní Židia.

Ohľadom cudzincov židov v pomere zamestnaneckom a samostane zárobkove činných, budú vydané dodatočne pokyny, smerujúce k systematickému a postupnému vyriešeniu židovskej otázky tak, aby neboli poškodené hospodárske záujmy Slovenskej krajiny.

Vo veci premiestňovania Židov československých štátnych príslušníkov, bývajúcich na Slovensku, nariaďuje sa, aby na základe zákona číslo 100/1920 Sb. z. a n. vo znení zákona číslo 125/1933 Sb. z. a n. a na základe zákona číslo 131/1936 Sb. z. a n. boli postupne do domovských obcí premiestňovaní nateraz len nemajetní Židia, ktorí majú domovské právo na Podkarpatskej Rusi.

Pokiaľ podriadené úrady v niektorých prípadoch zaistili peňažné hotovosti, cennosti alebo iný majetok, nech je učinené opatrenie za účelom ich uvoľnenie podľa inventáru a to majiteľom pokiaľ snáď sa zdržujú v blízkosti zaistených vecí, ináč zmocnencom, alebo opravným zástupcom.

Zapečatené byty nech sú uvoľnené na žiadosť ich majiteľov alebo ich zákonných zmocnencov a zástupcov.

Zapečatené obchody a živnostenské prevádzovne nech sú inventárne uvoľnené za úradného dozoru zástupcu príslušného živnostenského úradu I. stolice a živnostenského spoločenstva /grémia/. Pokiaľ ich o vypovedaných

židovských živnostníkov cudzej štátnej príslušnosti vedením obchodu alebo živnostenského podniku nech je poverený spoľahlivý a spôsobilý námestník, ktorý celý obchod poťažne živnostenský podnik zlikviduje. Na živnostníkov Židov československej príslušnosti sa toto opatrenie nevzťahuje a obchody a živnosti nech sú im uvoľnené bez uvedeného obmedzenia.

Pred vrátením peňazí treba vstúpiť do styku s príslušnými bernými⁷ správami za účelom eventuálneho vyrovnania daňových nedoplatkov.

Predpisy o vývoze peňazí do cudziny ostávajú nezmenené v platnosti.

Podľa dochádzajúcich správ, bolo zistené, že medzi zaistenými vecami nachádzajú sa aj také listiny a cennosti, pri ktorých boli obidené platné predpisy /daňové, zmenečné a pod. – na pr. in bianco vystavené zmenky, nedostatočne kolkované kupné zmluvy a pod./ V týchto prípadoch treba hneď urobiť oznámenie príslušným dôchodkovým kontrolným úradom alebo súdom.

Všetky horeuvedené opatrenia nech sú prevedené čo najrýchlejšie, najmä však v prípadoch, kde sa jedná o predmety, podliehajúce skaze.

Správy o učinенých opatreniach podľa horeuvedených pokynov nech sú sem urýchlene podávané.

Napokon sa upozorňuje k vlastnej informácii podriadených úradov, že u policajného riaditeľstva v Bratislave neexistuje žiaden referát pre riešenie židovského problému⁸.

Krajinský prezident:
/nečitateľný podpis/

SNA, fond MH, kartón 1, 748/1938 prez.

Dokument 115

Hlásenie Prezídia policajného riaditeľstva v Bratislave z 9. 11. 1938 Prezidiu krajinského úradu o tom, že zástupca „United Press of America“ Joksi sa informoval z Berlína o počte deportovaných zo Slovenska. Policajný riaditeľ uviedol počet 4.000 Židov len z Bratislavy.

Prezídium policajného riaditeľstva v Bratislave

Čís. 21.108/38.prez.

V Bratislave, dňa 9. novembra 1938.

⁷ Rozumej daňovými úradmi.

⁸ Pozri dok. 110, časť 5./, ktorý potvrdzuje existenciu tejto centrály, ktorá riadila novembrové deportácie.